

Om sundhedsrådgivning og egenkontrol med dyrevelfærd

– til landmænd med svine- eller kvægbesætninger

Om sundhedsrådgivning (OSR) og egenkontrol med dyrevelfærd side 2 >>

Hvad er OSR, og hvordan foregår det i praksis? side 4 >>

Hvad er egenkontrol med dyrevelfærd – og hvordan foregår det i praksis? side 11 >>

Dyrlægens kontrol af dit egenkontrolprogram og samarbejdet i OSR side 12 >>

Her findes reglerne side 13 >>

Om sundhedsrådgivning (OSR) og egenkontrol med dyrevelfærd

1. juli 2010 indførte Fødevestyrelsen og Justitsministeriet et samlet koncept med obligatorisk sundhedsrådgivning (OSR) og egenkontrol med dyrevelfærd. Baggrunden for ordningen er Veterinærforliget fra 2008, som Regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre indgik.

Formålet med konceptet er at styrke dyrevelfærden og dyresundheden i de danske kvæg- og svinestalde. Det handler også om at flytte fokus fra behandling til forebyggelse. Dette gøres ved at fokusere mere på rådgivning og

vejledning af landmanden med fokus på dialog om god dyrevelfærd til gavn for fødevarsikkerheden.

Ordningen præsenterer en ny inddeling af de større besætninger i kategorier, som sammen med valg af aftaletype får betydning for antallet af rådgivningsbesøg i din besætning. Der bliver også øget fokus på antibiotikaforbrug og dødelighed i staldene – nye tiltag som 'gult kort' for antibiotikaforbrug, skuldersår eller klovlidelser vil være redskaber, som Fødevestyrelsen vil tage i brug ud over den almindelige kontrol og Plantedirektoratets velfærdskontrol.

Det er landmandens ansvar, at dyrene har det godt!

Hvem skal have OSR og lave egenkontrol med dyrevelfærd?

Alle de større kvæg- og svinebesætninger i Danmark skal fra 1. juli 2010 have en obligatorisk sundhedsrådgivningsaftale og lave egenkontrol med dyrevelfærden i besætningen.

Større besætninger

- Kvægbesætninger med mindst 100 voksenkvæg eller mindst 200 ungvæg
- Svinebesætninger med mindst 300 søer, gylte eller orner, mindst 3000 slagtesvin eller mindst 6000 smågrise
- Øvrige besætninger kan frivilligt tegne en aftale inden for ordningen med de samme rettigheder og forpligtigelser

Hvorfor skal du have OSR og lave egenkontrol?

I august 2008 fik Danmark et veterinærforlig. Det blev indgået mellem Regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre og skal løbe i fire år. I den periode tilføres området samlet ca. 90 millioner kroner ekstra.

Målet med forliget er bl.a. at øge dyrevelfærden betydeligt – både i besætninger og ved transporter. Derfor blev

det besluttet, at der i større kvæg- og svinebesætninger skulle sættes fokus på forebyggelse frem for behandling, og det præciseres, at dyrevelfærd er landmandens ansvar. Det er altså dit ansvar, at der er styr på dyrevelfærden i din besætning. Den offentlige indsats er med veterinærforliget også gjort mere målrettet og effektiv. Indsatsen er målrettet mod besætninger, hvor der mangler vilje eller evne til at opretholde et højt niveau for dyrevelfærd og dyresundhed.

Hvad er OSR, og hvordan foregår det i praksis?

Sundhedsrådgivningsaftaler (SRA) har eksisteret som en frivillig mulighed i nogen tid. Det nye i ordningen er, at de større kvæg- og svinebesætninger skal have obligatorisk sundhedsrådgivning (se næste afsnit). Øvrige besætninger har mulighed for at vælge ordningen frivilligt.

Du indgår aftalen med din praktiserende dyrlæge, og aftalen kan kun omfatte ét CHR-nummer og gælder enten samtlige svin eller alt kvæg på ejendommen.

Aftaletyper for svinebesætninger

Der findes to forskellige aftaletyper, du som landmand med svin **kan** vælge mellem: Basismodulet eller tilvalgsmodulet.

Har du en større svinebesætning, **skal** du vælge enten basismodulet eller tilvalgsmodulet. Basismodulet er bl.a. henvendt til økologer, da den ikke giver udvidet adgang til medicinanvendelse.

AFTALETYPER FOR SVINEBESÆTNINGER

Tidligere kendt som:	Nu:	Indhold – kort fortalt:
Uden SRA	Basismodulet	Her må landmanden ikke indlede behandlingen. (Primært til økologiske besætninger, men også for konventionelt drevne besætninger).
Gammel SRA	Tilvalgsmodulet	Her må landmanden selv indlede behandling, hvor dyrlægen har stillet en besætningsdiagnose.

Aftaletyper for kvægbesætninger

Der findes tre forskellige aftaletyper, du som landmand med kvæg kan vælge mellem: Basismodulet, tilvalgsmodul 1 eller tilvalgsmodul 2.

Har du en større kvægbesætning, skal du vælge én af de tre aftaletyper. Basismodulet er bl.a. henvendt til økologer, da den ikke giver udvidet adgang til medicinanvendelse.

AFTALETYPER FOR KVÆGBESÆTNINGER

Tidligere kendt som:	Nu:	Indhold – kort fortalt:
Uden SRA	Basismodul	Landmanden må indlede behandling på ungvæg efter nærmere fastsatte regler. (Primært til økologiske besætninger, men også for konventionelt drevne besætninger).
Gammel SRA	Tilvalgsmodul 1	Landmanden må efterbehandle køer (max 5 dage). Landmanden må indlede behandling på ungvæg, hvor dyrlægen har stillet en besætningsdiagnose.
Ny SRA	Tilvalgsmodul 2	Landmanden må indlede behandlingen, hvor dyrlægen har stillet en besætningsdiagnose. Endvidere kan landmanden opnå tilladelse til at indgive kalk intravenøst til køer med kælvningsfeber samt ilægge børstave.

Kurser i 'kælvningsfeber' og 'tilbageholdt efterbyrd med infektion' for landmænd

Har du en besætning med 'modul 2'-aftale, skal du have modtaget teoretisk og praktisk undervisning for at få autorisation til at behandle 'tilbageholdt efterbyrd med infektion' med børstave og 'kælvningsfeber' med intravenøst kalk.

Fødevarestyrelsen har godkendt en detaljeret undervisningsplan inklusive tidsangivelser for hvert modul. Undervisningsplanen indeholder en teoretisk og en praktisk del. Al undervisning skal varetages af autoriserede dyrlæger.

Først når du har modtaget din autorisation fra Fødevarestyrelsen, må du selv foretage behandlingerne.

Du kan læse mere om kurserne i 'kælvningsfeber' og 'tilbageholdt efterbyrd med infektion' på Fødevarestyrelsens hjemmeside: www.fvst.dk > Dyr > Dyresundhed og –sygdomme > Kurser i 'kælvningsfeber og tilbageholdt efterbyrd med infektion' for landmænd

Hvad indeholder en sundhedsrådgivningsaftale?

Du indgår en sundhedsrådgivningsaftale med din praktiserende dyrlæge. Aftalen skal indgås skriftligt og underskrives af jer begge. Derefter skal din besætningsdyrlæge sørge for registreringen af jeres aftale. Sundhedsrådgivningen er baseret på dine og din dyrlæges observationer, relevante produktionsdata og øvrige relevante data og optegnelser.

Rådgivningen kan omfatte følgende områder

- Dyrlægens og landmandens observationer og relevante produktionsdata
- Optegnelser over medicinforbrug og dødelighed
- Rådgivning om sundhed og produktion – fx undersøgelse af risikodyr og årsager til høj dødelighed
- Rådgivning om antibiotikaresistens og zoonoser (sygdomme der kan smitte mellem dyr og mennesker) – fx instruktion i forhold til medicinanvendelse samt i relation til nationale handlingsplaner på zoonoseområdet
- Rådgivning om besætningsdiagnoser, behandlingsvejledninger m.v.
- Rådgivning om dyrevelfærd, herunder auditering af egenkontrol fx transportegnethed, årsager til høj udsætterfrekvens m.v.

Dyrlægen udfærdiger med fastsatte mellemrum en rådgivningsrapport, som du og dyrlægen skal opbevare i kopi.

Hvad betyder de tre nye kategorier?

Nyt for sundhedsrådgivningsaftaler er, at besætninger, vil blive indplaceret i en af tre kategorier: God, tilfredsstillende eller mindre god landmandspraksis (GLP, TLP og MGLP). NB! Fødevarestyrelsen arbejder i øvrigt på at ændre navnene på de tre betegnelser i denne kategori-inddeling.

Den 1. juli 2010 blev alle større besætninger placeret i kategorien tilfredsstillende landmandspraksis. Efter et år i tilfredsstillende landmandspraksis flyttes besætningen op i gruppen god landmandspraksis.

Får du en bøde eller en dom for overtrædelse af reglerne

om dyrevelfærd, dyresundhed eller medicinbrug flyttes din besætning til kategorien mindre god landmandspraksis.

Her skal man være i et år, inden man kan flyttes til tilfredsstillende landmandspraksis og efter yderlige et år i denne kategori, vil man blive flyttet til god landmandspraksis.

Den kategori, du befinder dig i, påvirker det antal gange, du minimum skal have besøg af din dyrlæge. Kategorien afgør også, hvor meget kontrol du bliver udsat for. Hvis du er i mindre god landmandspraksis omfattes du af 50 %-kontrol.

Om 50 %-kontrol

Med 50 %-kontrol menes, at besætninger har 50 % risiko for at blive udtaget til den offentlige velfærdskontrol. 50 %-kontrollen omfatter besætninger, der:

- har fået en bøde eller en dom for overtrædelser af reglerne vedrørende dyrevelfærd, dyresundhed eller medicinbrug og/eller
- har overskridelser af en eller flere grænseværdier for antibiotikaforbrug, dødelighed, og for kreaturers vedkommende, slagtefund.

Læs mere om 50 %-kontrollen på Fødevarestyrelsens hjemmeside: www.fvst.dk > Dyr > Dyresundhed og -sygdomme > Sundhedsrådgivning > Obligatorisk sundhedsrådgivning og egenkontrol med dyrevelfærd > 50 procent kontrollen

Grænseværdier for antibiotikaforbrug og dødelighed

I forbindelse med implementeringen af reglerne om obligatorisk sundhedsrådgivning blev grænseværdier for dødelighed og antibiotikaforbrug indført 1. september 2010. I takt med at dyrevelfærden udvikles og antibiotikaforbruget reduceres, vil grænseværdierne også blive justeret. Grænseværdierne forventes justeret hvert år 1. januar.

Du finder grænseværdierne på Fødevarestyrelsens hjemmeside: www.fvst.dk > Dyr > Dyresundhed og -sygdomme > Sundhedsrådgivning > Obligatorisk sundhedsrådgivning og egenkontrol med dyrevelfærd > Grænseværdier for antibiotikaforbrug og dødelighed

Straks-oprykning

Fra 1. september 2010 fik landmænd mulighed for 'straks-oprykning' fra tilfredsstillende landmandspraksis (TLP) til god landmandspraksis (GLP). Det kan ske på baggrund af en erklæring fra besætningsdyrlægen. 'Straks-oprykning' er kun muligt at benytte de første 12 måneder efter første gang, der tegnes en sundhedsrådgivningsaftale for en besætning.

Hvad skal dyrlægen kunne erklære?

- At besætningen ikke overskrider grænseværdierne for antibiotikaforbrug og dødelighed
- At du fører optegnelser over anvendte medicin
- At du har et egenkontrolprogram
- At du har oplyst om, at der ikke er verserende sager vedrørende dyrevelfærd, dyresundhed eller medicinanvendelse
- At du har oplyst om, at der ikke er domme eller bøder for sager opstået efter 1. juli 2010

Hvor mange rådgivningsbesøg skal jeg have?

Nedenfor kan du se, hvor mange rådgivningsbesøg man mindst skal have i de forskellige kategorier og med de forskellige aftaletyper.

ANTAL ÅRLIGE RÅDGIVNINGSBESØG

		Mindre god landmandspraksis	Tilfredsstillende landmandspraksis	God landmandspraksis
Basisaftale	Tværfaglig	2	2	2
	Staldskole	–	–	1
Tilvalgsmodul 1		12	12	9
	Kun slagtedy	6	6	4
Tilvalgsmodul 2	Over 250 køer	52	52	26
	50-250 køer	26	26	18
	Under 50 køer	12	12	12

Valgmuligheder ved basisaftalen

Når man indgår en aftale om basismodulet, kan man vælge mellem tværfaglig sundhedsrådgivning og sundhedsrådgivning med staldskole.

Ved tværfaglig sundhedsrådgivning skal du mindst have to årlige besøg, hvor både din dyrlæge og en fagkonsulent skal deltage.

Vil du deltage i staldskole?

Besætninger i 'god landmandspraksis' kan vælge staldskole ved basismodulet.

En aftale om staldskole indgås med en dyrlæge, og du forpligter dig som landmand til at deltage i en staldskole, der består af fem til otte landmænd. Til at 'holde styr på' staldskolen udpeger staldskoledeltagerne en tovholder, der skal være dyrlæge eller fagkonsulent.

Aftalen skal mindst omfatte ét årligt rådgivningsbesøg fra besætningsdyrlægen og mindst et årligt staldskolebesøg i egen besætning. Derudover skal du som landmand deltage i mindst 75 % af staldskolebesøgene hos staldskolens øvrige deltagere.

Et staldskolebesøg skal mindst omfatte følgende punkter

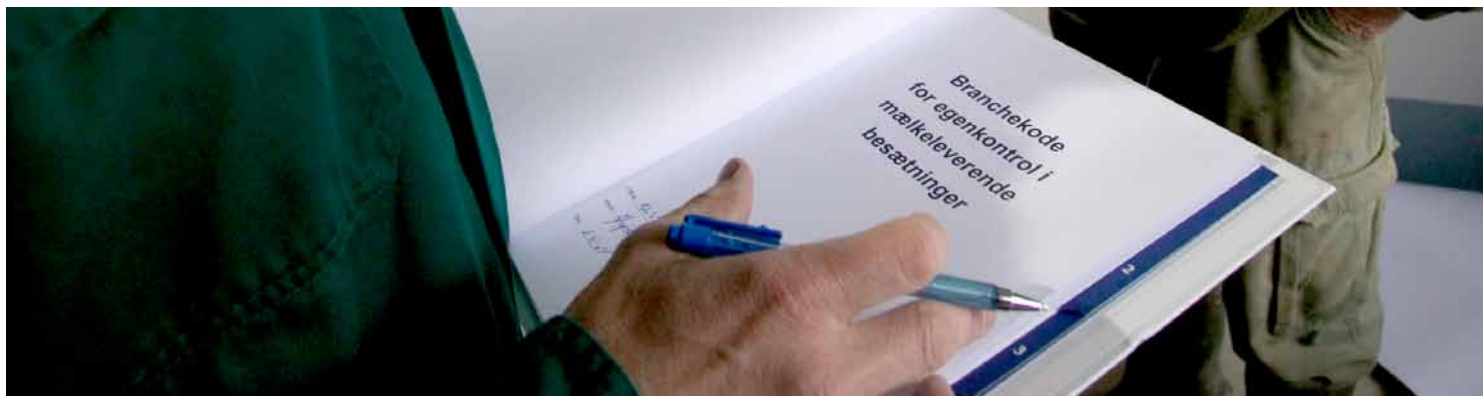
- Gennemgang og vurdering af besætningens dyrevelfærd i alle staldafsnit, herunder velfærdstilstanden for evt. udegående dyr
- Gennemgang og vurdering af forhold, som har betydning for besætningens dyrevelfærd
- Gennemgang af løsningsmodeller, som er iværksat siden sidste staldskolebesøg.

Herefter laver 'eleverne' løsningsforslag. Du skal vælge mellem løsningsforslagene og forpligte dig til at implementere mindst et i besætningen inden næste staldskolebesøg. Tovholderen for staldskolen afslutter besøget med at skrive en staldskolerapport.

Hvordan opsiger jeg en OSR-aftale?

En aftale om sundhedsrådgivning kan både du og din dyrlæge opsige med en måneds varsel. Hvis du er omfattet af kravet om obligatorisk sundhedsrådgivning, og du opsiger din OSR-aftale, skal du tegne en ny aftale med en anden

dyrlæge, som gælder fra den dato, den oprindelige aftale ophører. Ved opsigelse skal din dyrlæge registrere ophøret af aftalen.

Hvad er egenkontrol med dyrevelfærd – og hvordan foregår det i praksis?

Egenkontrol med dyrevelfærd trådte i kraft sammen med obligatorisk sundhedsrådgivning som et samlet koncept 1. juli 2010. Du kender måske egenkontrol-begrebet fra bl.a. fødevarerområdet, hvor virksomhederne skal dokumentere, at de har styr på fødevarerens sikkerhed. Egenkontrol med dyrevelfærd handler om at få styr på dyrevelfærd i besætningen.

Med den nye ordning får du som landmand nogle nye værktøjer til at kunne styre dyrevelfærd og sætte den i system.

Egenkontrolprogrammet er dit værktøj til at sikre en høj dyrevelfærd i din besætning og til at sikre overholdelse af lovgivningen på området. Fokusområderne i et egenkontrolprogram er fx., at dyrene får nok vand, foder og lys. Der er også fokus på, hvordan du bedøver og afliver dine dyr eller foretager indgreb som fx afhorning eller halekupering.

Hvad er branchekoder?

Når du skal lave et egenkontrolprogram i din besætning med rådgivning fra din praktiserende dyrlæge, kan du tage udgangspunkt i landbrugerhervets retningslinjer – også kaldet branchekoder. De er en rettesnor for, hvad der er godt landmandskab i besætninger med kvæg og svin.

Landbrug & Fødevarer, kvæg og svin har lavet brancheko-

der, som du kan downloade fra deres hjemmesider (du finder links i afsnit 9). Begge branchekoder indeholder konkret det, du kan arbejde med i dit egenkontrolprogram. De beskriver, hvilke lovkrav du som minimum skal overholde i besætningen evt. suppleret med de anbefalinger, de har til produktionen inden for den pågældende dyreart.

Det bliver dyrlægens opgave at kontrollere, at landmanden har et egenkontrolprogram for sin besætning, og at landmanden følger det. Fra og med 2011 vil Fødevarestyrelsens Veterinærrejseshold stikprøvemæssigt kontrollere dyrlægens kontrol af besætningerne. Egenkontrolprogrammet med dyrevelfærd skal indeholde en beskrivelse af, hvordan du sikrer, at den gældende lovgivning for dyrevelfærd bliver overholdt i besætningen.

Landmanden skal udarbejde et egenkontrolprogram, der mindst skal svare til en godkendt branchekode for dyrevelfærd.

Dyrlægens kontrol af dit egenkontrolprogram og samarbejdet i OSR

Det bliver den praktiserende dyrlæges opgave at auditere – dvs. at gennemgå – de enkelte dele af programmet i løbet af året i forbindelse med sundhedsrådgivningsbesøgene hos dig i besætningen. Hvis der er velfærdsmæssige problemer, skal dyrlægen som udgangspunkt rådgive om løsning af problemet.

I løbet af 2011 vil Fødevarestyrelsen indføre en forpligtelse for besætningsdyrlægen til at indberette, hvis der forekommer overskridelser af fastsatte grænseværdier for visse lidelser – den såkaldte 'gult kort-ordning'. I første omgang forventer Fødevarestyrelsen at indføre gult kort-ordningen for forekomst af skuldarsår hos søer og for klovlidelser i kvægbesætninger – dette har ikke noget med 'Gult kort antibiotika' at gøre

Fødevarestyrelsens kontrol af dyrlægerne

Fødevarestyrelsens veterinærrejseshold skal fra og med 2011 kontrollere de stordyrspaktiserende dyrlægers audit af landmændenes egenkontrolprogram for dyrevelfærd.

Her findes reglerne

Hvor kan du få svar?

Mangler du svar på nogle af dine spørgsmål kan du bl.a. læse mere på Fødevestyrelsens hjemmeside:

www.fvst.dk > Dyr > Dyresundhed og – sygdomme

www.fvst.dk > Kontrol

eller i spørgsmål & svar-rubrikken på forsiden af hjemmesiden. Din praktiserende dyrlæge eller landbrugskonsulent vil også kunne svare på de fleste af dine spørgsmål.

Liste over branchekoder for svine- og kvægbesætninger

Du finder branchekoderne for svin og kvæg på følgende hjemmesider:

[Landbrug & Fødevarer, svin – www.vsp.lf.dk](http://www.vsp.lf.dk) >>

[Landbrug & Fødevarer, Kvæg – www.vlf.dk](http://www.vlf.dk) >>

Bekendtgørelse nr. 780 af 24. juni 2010 >> om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevestyrelsesmyndigheders egenkontrol med restkoncentrationer.

Senere ændringer til bekendtgørelse 780 - NY - nr. 1028 af 27. august 2010 >>

Bekendtgørelse nr. 785 25. juni 2010 >> om dyrlægers anvendelse, udlevering og ordinering af lægemidler til dyr.

Senere ændringer til bekendtgørelse 785 - NY - nr. 1029 af 27. august 2010 >>

Bekendtgørelse nr. 786 af 25. juni 2010 >> om sundhedsrådgivningsaftaler for kvægbesætninger

Senere ændringer til bekendtgørelse 786 - NY - nr. 1031 af 27. august 2010 >>

Bekendtgørelse nr. 787 af 25. juni 2010 >> om sundhedsrådgivningsaftaler for svinebesætninger

Senere ændringer til bekendtgørelse 787 - NY - nr. 1030 af 27. august 2010

Bekendtgørelse nr. 1024 af 27. august 2010 >>

Bekendtgørelse om autorisation af besætningsansvarlige m.fl. til behandling af køer med kælvningsfeber eller tilbageholdt efterbyrd med infektion.

Love, bekendtgørelser og vejledninger findes på retsinfo.dk >>

Forordninger findes på [EUR-Lex](http://eur-lex.europa.eu) >>

Du kan også læse mere på fvst.dk >>

[Find din lokale fødevestyrelsesregion >>](#)

Pjecen kan downloades fra fvst.dk > publikationer